

Видання 2. Електронне видання. ДніпроЛьвів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 03 травня 2022. 80 с.

4. Сухов Ю., Ткачук А., Резнікова А., Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану: про що варто знати // Юрист&Закон. – 2022 - Вип. 33.

5. Цермолонський І. Кримінальні провадження в умовах воєнного стану// Юридична газета online. - 2022

Коваленко Артем Володимирович,
професор кафедри поліцейської діяльності
Луганського навчально-наукового інституту
імені Е. О. Дідоренка Донецького
державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ ОГЛЯДУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ ТА ОГЛЯДУ КОМП'ЮТЕРНИХ ДАНИХ

Огляд – невідкладна першочергова слідча (розшукова) дія, спрямована на дослідження й фіксування матеріальної обстановки і є незамінним процесуальним засобом отримання доказової та орієнтуючої інформації від речей.

Огляд у кримінальному провадженні може бути класифікований за різними критеріями, зокрема зважаючи на оглядуваний об'єкт. Певні різновиди огляду названі у КПК України: огляд місця події (ч. 3 ст. 214), місцевості, приміщення, речей, документів, комп'ютерних даних (ч. 1 ст. 237), житла чи іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237), трупа (ст. 238), огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією (ст. 239) тощо. Більше різновидів огляду залежно від їх об'єктів виокремлюють науковці (як правило з міркувань особливостей тактики проведення такої слідчої (розшукової) дії): огляд транспортних засобів, огляд зброї та конструктивно схожих предметів, огляд комп'ютерної техніки тощо.

У березні 2022 року в КПК України з'явився новий легально закріплений вид огляду – огляд комп'ютерних даних. Так, відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 237, огляд комп'ютерних даних проводиться слідчим, прокурором шляхом відображення у протоколі огляду інформації, яку вони містять, у формі, придатній для сприйняття їх змісту (за допомогою електронних засобів, фотозйомки, відеозапису, зйомки та/або відеозапису екрана тощо або у паперовій формі).

У зв'язку з описаною новелою кримінального процесуального законодавства перед ученими процесуалістами та криміналістами постає питання щодо з'ясування співвідношення огляду комп'ютерних даних та огляду комп'ютерної техніки в контексті їх сутності,

процесуальних вимог й тактики проведення згаданих слідчих (розшукових) дій.

Щодо кримінальних процесуальних вимог до проведення, то, як уже було згадано, огляд комп'ютерних даних є легально визначеним різновидом даної С(Р)Д і певні вимоги до його проведення встановлені абз. 2 ч. 2 ст. 237 КПК України. У свою чергу огляд комп'ютерної техніки не виокремлюється законодавцем та, відповідно, проводиться за загальними правилами огляду речей.

Безпосереднім об'єктом огляду у першому випадку є комп'ютерні дані, котрі ми пропонуємо розуміти як інформацію, що міститься у запам'ятовуючому пристрої електронно-обчислювального приладу у форматі, придатному для обробки, пересилання й інтерпретування обчислювальними пристроями комп'ютерної техніки. У випадку, якщо комп'ютерні дані були створені або змінені правопорушником чи іншими особами у зв'язку зі вчиненням кримінального правопорушення, такі дані варто вважати електронними (цифровими) слідами кримінального правопорушення. У свою чергу, після огляду комп'ютерні дані можуть набути статусу процесуального джерела доказів – електронного документа за умови що вони відповідають вимогам ч. 1 ст. 99 КПК України. Під час проведення огляду комп'ютерних даних дослідженню та фіксуванню підлягають тип даних, формат даних (розширення назви та внутрішня структура даних), каталог розміщення кожного файлу, метадані (розмір файлу, час створення й останньої зміни, назва асоційованого програмного забезпечення тощо) а також зміст оглядуваних даних (за формулюванням КПК України «інформація, яку вони містять»).

У другому випадку безпосереднім об'єктом огляду є комп'ютерна техніка – електронно-обчислювальні пристрої різноманітного призначення, зовнішні носії комп'ютерних даних, периферійні (допоміжні) прилади тощо. У свою чергу комп'ютерну техніку можливо поділити на низку різновидів, кожен з яких має власну специфіку огляду: побутова та професійна, мобільна й стаціонарна, з можливістю віддаленого (мережевого) доступу та без, основна й периферійна тощо. У результаті проведення огляду вилучені (отримані, витребувані) електронно-обчислювальні прилади, носії комп'ютерних даних можуть набути статусу речових доказів, за умови якщо вони відповідають вимогам ч. 1 ст. 98 КПК України. Під час проведення огляду комп'ютерної техніки дослідженню та фіксуванню підлягають апаратний комплекс (hardware), конфігурація обладнання, наявність та найменування периферійних пристроїв, стан та справність обладнання, наявність у пам'яті пристрою встановленого програмного забезпечення (software) й інших комп'ютерних даних. При цьому, на нашу думку, встановлення змісту й інших реквізитів комп'ютерних

даних виходить за межі завдань огляду комп'ютерної техніки і має вважатися складовою огляду комп'ютерних даних.

Таким чином, огляд комп'ютерних даних варто вважати окремим легально визначеним різновидом огляду, що може як поєднуватися з оглядом комп'ютерної техніки, так і здійснюватися окремо. У першому випадку огляд комп'ютерних даних здійснюється з використанням апаратних та програмних засобів оглядуваної комп'ютерної техніки. У другому випадку комп'ютерні дані вилучаються (отримуються, витребуються) разом з носієм даних або копіюються на заздалегідь підготований носій та оглядаються з використанням службової комп'ютерної техніки. Вважаємо що подальші перспективи наукових досліджень у даній сфері пов'язані з розробкою тактичних рекомендацій щодо проведення огляду комп'ютерних даних та їх використання під час доказування у кримінальному провадженні.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 19.04.2023 року).

Коваль Ольга Іванівна,

здобувач наукового ступеня доктора
філософії кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Інститут міжнародного співробітництва у кримінальному процесі відіграє важливу роль у формуванні та розвитку відносин із компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями у різних сферах життя, зокрема і в кримінальному судочинстві.

У комплексі міжнародного співробітництва одне із вагомих місць відведено міжнародній правовій допомозі при проведенні процесуальних дій в стадії досудового розслідування.

Дослідженню міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні присвятили свої праці такі вчені як А.Антонюк, Л.Удалова, О.Омельченко, В.Рожнова, Д.Письменний, Д.Савицький, А.Форостяний та інші, досліджуючи які можна відзначити, що взаємне надання правової допомоги слугує запорукою розвитку належної співпраці у кримінальному судочинстві.

УДК 343.131(06)
К823

Редакційна колегія:

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Конюшенко Я. Ю., т.в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Корольчук В. В., начальник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Сухомлин Ю. В., професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ 22 березня 2023 року (протокол № 7)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їх якість несуть автори

Кримінальне судочинство: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 28 квіт. 2023 р.) / [редкол.: С. С. Чернявський, Я. Ю. Конюшенко, В. В. Корольчук, Ю. В. Сухомлин]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. – 336 с.

УДК 343.131(06)

© Національна академія внутрішніх справ, 2023